

[Axel Dam.]

vide til en saadan Sag som Landbohøjskolens Bygning og nu sidst Bedragerierne i Handelsministeriet.

Vi hilser med Tilfredshed, at den højtærede Regering har overgivet til Rigsadvokaten at undersøge, om der er Anledning til at gøre Ansvar gældende mod nogle af Ministeriets Embedsmænd. Rigsadvokatens Competence i saa Henseende rækker imidlertid, saa vidt jeg ved, ikke helt op til Ministrene, og vi finder derfor Anledning til at beklage, at man ikke for længst har faaet den af Grundloven bebudede Ministeransvarlighedslov.

Vi kunde i høj Grad ønske at faa dette Spørgsmaal rejst, og det vil jo ogsaa ske. Naar vi ønsker det rejst, er det ikke, fordi vi ønsker nogen af de hidtidige Ministre til Livs personlig, men vi er vel det eneste Parti, som ikke har haft Repræsentanter i nogen Regering, saa vi har ikke nogen Fortid at forsvare; vi kan rejse Spørgsmaalet rent principielt.

Vi mener, at naar Politikere ynder at kalde sig ansvarlige Ministre — Kongen er uansvarlig —, saa burde det ogsaa praktisk følge et Ansvar med. Jeg vil ikke begrunde det med den almindelige Frase, som man ofte hører, at de, der har overordnede Stillinger, ikke blot er ansvarlige for deres egne Gerninger, men ogsaa for deres undergivnes. Nej, jeg mener, at man kun er ansvarlig for sine egne Gerninger, ikke for sine undergivnes; men hvis en Del af ens Gerning bestaar i at kontrolere visse undergivne, er man ansvarlig for den Maade, hvorpaa man udøver eller undlader at udøve denne Kontrol.

Hvis der f. Eks. sker Bedrageri eller Tyveri imellem to Eftersyn, er selvfølgelig den overordnede uskyldig, det vilde ingen kunne forhindre; men hvis det kan gaa i Svang Aar efter Aar gennem lange Tider, noget, som vilde være umuligt, hvis der havde været ført effektiv Kontrol, saa mener jeg, der er Grund til at gøre Ansvar gældende eller bestemme, at der fremtidig i saadanne Tilfælde skal gøres Ansvar gældende overfor de øverste Ledere af saadanne store Kontorer.

Af andre Lovforslag, som man omtaler ved denne Finanslovdebat, skal jeg kortelig blot nævne Militærloven. Man vil altid kunne gøre Regning paa, at Retsforbundet med Varme vil slutte sig til ethvert Forslag om at afskaffe den tvungne Værnepligt. Hvad der i øvrigt kan være at sige om Militærloven, kan jo gemmes, til denne kommer til Behandling. Jeg vil blot sige,

at for os er det ikke et pekuniært Spørgsmaal, om det koster nogle faa Millioner Kroner mere eller mindre, skønt man naturligvis ønsker, at Ordningen i Effektivitet, i Værdi, nogenlunde skulde svare til de Penge, der anvendes paa den, men for os er Hovedsagen Afskaffelsen af den tvungne Militærtjeneste.

Med Hensyn til den saakaldte „Tugthuslov“ forstaaer jeg meget vel, at Socialdemokratiet ønsker at genindføre Tilladeligheden af uberettiget Forfølgelse af udenforstaaende. Mindre forstaaeligt er det, at det radikale Venstre er gaaet med til dette. Jeg har Lyst til at anføre nogle faa Linier, som den højtærede Minister P. Munch udtalte den 23. Januar 1929, og beder om Tilladelse dertil. Den højtærede Minister udtalte (Folketingstidende Sp. 3602), at det radikale Parti, hver Gang der var Anledning til det, har understreget,

„at vi for vort Vedkommende anser det for paakrævet, endogsaa særdeles paakrævet, at der tilvejebringes en Lovgivning, som bidrager til at klare Spørgsmaalet om Forholdet mellem Samfundet, Organisationerne og de enkelte Individuer. Det er utvivlsomt, at der i de sidste Aartier paa dette Omraade er foregaaet en Udvikling, som vor Lovgivning ikke er tilpasset til.“

Jeg sagde, at jeg ikke kunde forstaa, at det radikale Parti kunde gaa med til en blank Afskaffelse af Loven uden at forlange den grundige Undersøgelse, som de i sin Tid stillede Forslag om — det vil sige, man kan jo maaske nok forstaa det, men da kun som et Udtryk for det radikale Partis Subordination under Socialdemokratiet.

For øvrigt har den højtærede Minister i sit tidligere Standpunkt en Meningsfælle i den svenske Nationaløkonom, Cassel, der siger, at man i vide Kredse har en instinktmæssig Forstaaelse af, at det udøvede Strejke- og Blokadetyranni, som han kalder det, er fuldstændig uforeneligt ikke alene med den for Tiden bestaaende Retsordning, men overhovedet med enhver fremtidig Retsordning, som opfylder blot et minimalt Krav om personlig Frihed.

Endvidere skal jeg anføre, at Arbejderne selv ifølge „Horsens Socialdemokrat“ har set sig foranlediget til at benytte denne Lov overfor Gaardejer Niels Emanuelsen i Gjedved, altsaa en Arbejdsgiver, i Haab om at faa ham straffet efter denne saa udskregne Tugthuslov. En Dom skal der allerede være faldet efter denne Lov i en Sag i Aarhus, hvor en Kvinde vilde aabne en Guldsmedeforretning, men Grossisterne ikke vilde